

**YÜKSEKÖĞRETİM
2019-2020
AKADEMİK YILI AÇILIŞ TÖRENİ**

**YÖK BAŞKANI
PROF. DR. M. A. YEKTA SARAÇ'IN
AÇILIŞ KONUŞMASI**

CUMHURBAŞKANLIĞI KÜLLİYESİ, 18 EYLÜL 2019

Muhterem Cumhurbaşkanım;

Üniversitelerimizin “Akademik Yılı Açılış Töreni” son üç yıldır zat-ı alilerinizin himayelerinde Cumhurbaşkanlığı Külliyesi’nde icra edilmekte ve ayrıca yine bu törende “Yükseköğretim Kurulu Üstün Başarı Ödülleri” tevdi edilmektedir.

Bugün de üniversitelerimizin yönetim ve akademik kadrosu, öğrencilerimiz ve burada bulunmalarından onur duyduğumuz diğer davetlilerimiz ile 2019-2020 akademik yılının açılışı için bir aradayız.

Başta zat-ı aliniz olmak üzere bütün misafirlerimizi hürmetle selamlıyorum.

Himayelerinizde gerçekleştirilen bu tören hepimizin çalışma azmini güçlendirmektedir.

Muhterem Cumhurbaşkanım;

Yükseköğretim Kurulu olarak, temel çabamız yükseköğretim sistemimizdeki olağan süreçleri yani rutini sürdürmekten ziyade, “yükseköğretimi tedrici bir şekilde yeniden inşa etmektir.” Üniversitelerimiz bilgiyi üreten, ülkemizin teknolojik altyapısına kaynaklık eden kurumlar olma yolunda desteklenirken diğer taraftan da yükseköğretimde gerek uygulama gerekse mevzuattan kaynaklanan sorunlar giderilmeye çalışılmakta olup bu iyileştirmenin sonuçları artık tüm sistemde görülmeye başlanmıştır.

Yüzyıllar boyunca farklı kültürlerin üretmiş olduğu bilimsel gelişmeleri değerlendirerek daha ileriye taşıyan, İslam bilim geleneğinin ve özelde Türk bilim tarihinin yükseköğretim mirasını sahiplenerek öğrenen, tartışan ve ötesini düşünen bir bilim anlayışını üniversiter kimliğimizin merkezine yerleştirmeye çalışmaktayız. Bağdat’tan Şam’a, Konya’dan Edirne’ye bu coğrafyadaki yüzlerce yıllık bilim merkezlerinin mirasının bize emanet olduğunu biliyoruz.

Diğer bir ifade ile görünmez kılınan akademik mirasımızı görünür kılmak ve geliştirmek ve bize yakışır bir noktaya getirmek için çalışıyoruz.

Muhterem Cumhurbaşkanım;

Size verdiğiniz destekler için ve bu ülkenin hocalarına, araştırmacılarına, öğrencilerine güveniniz için müteşekkirimiz.

Ülkemiz bugün dünyada küresel bir aktördür, büyük bir yarışın içindedir ve bu büyük yarışta önde sürdürme kararlılığında. Bu yarışın öncü kurumları olan üniversitelerimiz dünya akademisini ve bilim hayatını, ülkemizin önceliklerini ve kültürel kodlarını dikkatle takip etmektedirler.

Her türlü sömürüye karşı savaşan bir ülkenin yükseköğretim sisteminin, akademinin tüm alanlarında, tekrarlayan değil üreten olması gerektiğinin bilincindeyiz. Anadolu'nun her köşesindeki üniversitelerimizi, eğitimin yanı sıra topluma hizmet noktasında da işlev görebilmeleri için, YÖK olarak devletimizin diğer kurumları ile birlikte tüm imkânlarımızla destekliyoruz.

Ülkemiz bugün takip ettiğİ politikalarla dünyanın pek çok yerinde ezilen, sömürülen halklar için bir umut ışığı durumundadır. Bunu sürdürebilmek ise ancak teknoloji üreten ülke olmakla mümkündür. Bu güç üniversitelerimizin ve diğer tüm bilimsel araştırma altyapılarımızın üstlendikleri tarihi rolün bilincinde olmaları ile mümkündür. Biz YÖK olarak gerekli kurumsal desteğİ sağlamakla mükellef olduğumuzun bilincindeyiz ve aynı zamanda yetiştirdiğİ her öğrencinin bu ülke için çalışmanın, üretmenin kutsallığına inanç duyarak yetişmesini istiyoruz. Öğrencilerimizin dünya bilimindeki tüm gelişmeleri takip eden, memleketinin önceliklerini hedefleyen ve bu memleketin hayallerini gerçek kılacak bir azmi aşıl原因 bir eğitim almalarını istiyoruz. Yükseköğretim öncesi merhaleler de dahil eğitimin bütününde idealizmin hakim olduğU, bayrağımızın temsil ettiğİ bütün değerleri kucaklayan bir nesil. Evrensel açık, ama kendi durduğU yere dair olan şuurundan emin olunan bir nesil. Ancak böyle bir neslin, mücehhez olduğU bilimsel kabiliyet ve yetkinlikle ülkemizin kalkınmasına katkı sağlayacağı açıktır.

Bugün Türk bilim insanları uluslararası akademik örgütlenmelerde önemli roller üstlenmekte, uluslararası projelerde çalışmakta ve Türkiye dünya akademisinde etkin ve verimli çalışmalara imza atan bir ülke olma yolunda ilerlemektedir.

Muhterem Cumhurbaşkanım;

Dikkat çekmek istediğim bir diğer nokta, değişen dünyada yükseköğretimin ve hedeflenen çıktılarının da değiştiğidir. Bugünün meslek tanımları; geleceğin teknolojileri dizayn edilirken artık yetersiz kalmakta, durağan öğrenme biçimleri yeni nesillerin dikkatini çekmemektedir. Bilgiye ulaşmanın kolaylaşması ve yöntemlerin çeşitlenmesi çok müspet olarak değerlendirilmekle beraber, bilgi kirliliğini de ortaya koymakta, bir açıdan, hoca talebe ilişkisine yeni bir veçhe vererek bu ilişkiyi zedelemekte ve verimli öğrenme süreçleri bazı açılardan zorlaşmaktadır. Daha önce karşılaşmadığımız nice benzer sorunlar bizi daha dinamik, daha etkin bir koordinasyona yöneltmiştir ve bizler de bunun için bir dizi yetki devri süreçlerini başlattık.

Bugün Yükseköğretim Kurulu olarak, gerek yeni üniversite yapılanmalarında, gerek yeni programların belirlenmesinde, kontenjan kararlarının alınmasında, düzenlediğimiz tüm etkinliklerde farklı paydaşları dinleyerek ülkemiz ve yükseköğretim sistemimiz için en iyisine ulaşmaya çalışıyoruz. Geçmişin ağır bürokratik işleyişlerini azaltarak öğretim üyelerimizi dinleyerek, kamudaki paydaşlarımız başta olmak üzere dış paydaşlarımızdan da görüş alarak günceli yakalayan ve ihtiyaca cevap veren bir yapıda planlamalar gerçekleştiriyoruz.

Bu bağlamdan olmak üzere ifade etmek isterim ki:

Bu sene yükseköğretim tarihimizde ilk defa üniversite kontenjanları, ilgili bakanlık, kamu kurumları ve özel sektörün de katılımı ve katkısı ile katılımcı bir şekilde kararlaştırıldı. Sonuç olarak hem örgün hem açık öğretim, hem birinci öğretim hem ikinci öğretim, hem devlet hem vakıf üniversiteleri, hem lisans hem önlisans programlarında bütün başlıklarda uzun yıllardır görülmeyen bir iyileşme sağlandı. Bu başarının altında YÖK'ün gelişen analiz kabiliyeti ve yetkinliği ve daha rasyonel politika izlemesinin de önemi büyüktür.

Muhterem Cumhurbaşkanım;

Geçen beş yıl içerisinde, zat-i alinizin bizzat bizlere duyduğu güven ve destekleriniz ile birçok yapısal değişikliğin uygulamaya koyduk. 2019-2020 eğitim yılına girerken bu süreçlerde elde edilen kazanımlarımızı ve geldiğimiz noktaları bir nevi bu yapısal düzenlemelerimizin ve süreçlerin

çıkıklarını size izninizle sunmak isterim. Gerçekleştirdiğimiz, hayata geçirdiğimiz sonuç üreten projelerimizin çıktıklarından bahsedeceğim...

Yola çıktığımızda yükseköğretimde kalite kavramının en önemli önceliğimiz olduğunu ifade etmiştik. YÖK'ün yetki devri sürecinde YÖK'ün başlatmış olduğu girişim ile idari ve mali açıdan özerk bir Kalite Kurulu kurulmuştur. Yükseköğretim Kalite Kurulu tarafından değerlendirme sürecinden geçen üniversite sayısı 2016'da 20 iken bu sayı bugün itibarıyla 160'a ulaşmıştır. Ulusal ve uluslararası 15 akreditasyon kuruluşu tarafından akredite olan lisans programı sayısı üç yılda %50 artışla 671'e ulaşmış ve akredite program oranı %10'a yükselmiştir. Bu değerlendirme süreçleri üniversitelerimizin aksayan veya gelişmeye açık yönlerini şeffaf bir şekilde ortaya koymaktadır.

Muhterem Cumhurbaşkanım;

Gurur duyduğumuz ve bir Türkiye Projesi olarak nitelediğimiz YÖK 100/2000 Projesi bütünüyle özgün ve yükseköğretim tarihimizde kurgusu itibarıyla bir ilktir.

Bilindiği üzere devletimizin 2023 için çizdiği vizyonda "net kalkınma değerini kendi beyin gücüne dayanarak artırabilen" bir Türkiye hedeflenmektedir. Bu proje de tam bu hedefi yakalamak için YÖK tarafından kurgulanmıştır. Bu programı özgün kılan özellikler şunlardır:

Yeni YÖK tarafından her yıl Türkiye'nin bilim hayatının 100 öncelikli alanı belirlenmekte ve her çağrıda bu liste güncellenmektedir. Bu alanların dörtte üçü disiplinlerarasıdır. Robotik, nanoteknoloji, ilaç, aşı, göç çalışmaları, deniz hukuku gibi fen ve mühendislik alanlarının yanı sıra sağlık ve sosyal bilimler alanlarının hepsini bu proje kapsamaktadır.

Daha sonra ulusal ölçekte bir doktora çağrısına çıkmaktadır. Üniversiteler bu doktora projesinde yer almak için yarışmaktadırlar. Liyakata bakılarak belirlenen alanlarda üniversitelerde doktora programı açılmakta ve öğrenciler yarışı kazanan üniversiteler tarafından belirlenmektedir. Bu öğrencilere mecburi hizmet olmadan asgari ücretin üstünde bir burs verilmekte, karşılığında kendilerinden doktora süreci dışında da akademik ortamlarda bulunmaları ve bilimsel üretime katkı sağlamaları beklenmektedir.

Programda bugün itibariyle 4000 civarında öğrencimiz var. Bu seneden itibaren program ilk mezunlarını vermeye başladı. Bu gençlerin bir kısmı şu an Külliye’de aramızdalar... Onlardan geleceğin bilim hayatının şekillendirilmesinde beklentilerimiz çok yüksek...

Çin, Japonya, Kore, Amerika ve Avrupa’nın önünde de bizim önümüze koyduğumuz bu nitelikli doktora konusu bulunmaktadır. Merkezi planlamanın avantajlarını çok iyi kullanarak, biz de bu yarışta yer almaya başlıyoruz.

Muhterem Cumhurbaşkanım;

Onlarca yıldır bu ülkede üniversitelerin tek tip olduğu ve çeşitliliğe geçilmesi gerektiği sürekli söylenmekteydi. Bu artık bahsedilen bir hayal, bir söylem olmaktan çıkmıştır. Yeni YÖK’ün başlatmış olduğu girişimler ile yasal bir zemine de kavuşan çeşitlilik, misyon farklılaşması ve ihtisaslaşma yürüyen, ete kemiğe bürünen bir projedir artık. Misyon farklılaşması ve İhtisaslaşmayı iki ana koldan yürütmekteyiz. Araştırma üniversiteleri ve bölgelerine katkı sağlayan ihtisaslaşan üniversiteler. Bu süreçleri diğer ilgili kurumlar ile çok şeffaf bir şekilde sürdürmekte olup Araştırma Üniversitelerinin performanslarını yakında kamuoyuna açıklayacağız.

Muhterem Cumhurbaşkanım;

Bu proje üniversitelerimizden toplumun ve devletimizin beklentilerinin karşılanması noktasında fevkalade önemlidir. Bu her iki proje kadro açısından desteklenmekle birlikte fonlanma açısından da desteklenmeyi hak eden projelerdir. Bu proje Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı ve TÜBİTAK tarafından da desteklenmeye başlanmıştır. Fakat bu daha geniş imkanlar ile başkaca destek programları ile desteklenmeyi hak etmektedir.

Bu projeye sizlerin desteği ülkemizin kalkınması yolundaki ilerleyişine katkı noktasında çok önemlidir.

Malumlarınız... Bir ülkenin yükseköğretiminin uluslararasılaşması sadece ekonomik bir mesele değildir. O ülkenin uluslararası görünürlüğü ve etkinliğine katkı sağlamakta, yükseköğretimin standartlarını daha da yükselten hususiyetleri de bulunmaktadır. Bu maksatla "hedef odaklı

uluslararasılaşma” projesini başlattık ve bu projemiz de başarı ile devam ediyor. Dört yılda YÖK Başkanı ve ilgili bakanlar arasında imzalanan protokol ve anlaşma sayısı önceki 32 yılda imzalanan anlaşma sayısının iki katından daha fazla. Bu anlaşmalar üniversitelerimizin tanınırlığını ve uluslararası öğrenci sayısını artırdı. Bu sene uluslararası öğrenci kontenjan kısıtı da kaldırıldı. Ortak diploma programlarında büyük bir artış sağlandı. Uluslararası öğrenci sayımız başkan olarak zatıalınızce atandığımızda 48 bin idi... Bu girişimlerimiz sonucu bu sayının arttığını söylemek çok mütevazı bir söylem olur. Bu sayıda bir sıçrama yaşadık. Nitelikli yabancı uyruklu öğretim elemanı çekmek için önümüzdeki günlerde yeni düzenlemeleri de başlatıyoruz. Study in Turkey projesi ile üniversitelerimizin yurt dışında tanıtımında farklı bir yöntem ile izliyoruz.

21. yüzyılın hâkim gücü endüstri 4.0 ve dijitalleşme ile birlikte insan hayatının tüm noktalarında süreklilik gösteren değişkenlikler ve akışkanlıklar oluştu. Alışık olduğumuz durağan bir sistemden daha dinamik sistemlere geçilmektedir. Eğitimde bilgi kadar yeteneklerin geliştirilmesi ve kazandırılması da ön plandadır.

Yükseköğretim Kurulu olarak bütün bu süreçlerle ilgili birçok çalışmayı başlattık...

Dijital Dönüşüm programı bunlardan biridir. Bu projeyi Doğu ve Güney Doğu Anadolu’daki 16 üniversitemizde başlattık. Bu proje ile bu yıl 36 bin 2 öğrenci, 3.112 öğretim elemanı merkezi bir planlama ile eğitim aldılar. Böylece, dijital dünyanın algoritmasına aşına bir işgücü yetiştirmeyi hedefliyoruz.

Program kamuya yük getirmeden üniversitelerimizin alt yapıları kullanılarak sürdürülmekte ve Yükseköğretim Kurulunca koordine edilmektedir.

Dünya Ekonomik Forumu’nun 2018 yılı “İşlerin Geleceği” raporuna göre: yüksek hızlı mobil internet, yapay zekâ, bulut teknolojilerinin ve büyük veri analizlerinin adaptasyonunu, iş dünyasını hızlı, derinden ve yaygın olarak etkilediği net olarak ortaya konulmaktadır. Böylece birçok yeni meslek tanımı hayatımıza girmektedir. Daha önce ayrılmış olan alanlar artık hep birlikte gelişmekte ve birbirlerini güçlendirmektedirler. Mesela; Yapay Zekâ genellikle Bilgisayar Bilimleri ile ilişkilendirilse de Matematik, Biyoloji, Psikoloji, Felsefe ve diğer bilimler ile de yakından ilgilidir. Yapay

zekânın ortaya çıkış nedeni karmaşık görevler için makinelerin davranışlarını geliştirmek olarak tanımlanmaktadır.

Endüstri 4.0 ve dijital dönüşümün etkileri birçok yeni meslek alanlarının oluşmasına veya mevcut iş alanlarının dönüşüme uğramasına neden oluyor. Türk iş dünyasında, iş hayatı için gerekli görülen temel yeteneklerin yüzde 41'inin 2020 itibari ile değişeceği ifade ediliyor. Türkiye'de yükseköğretim politikalarını yürüten kurum olarak biz de yetiştirdiğimiz gençlerin kariyer yollarında daha başarılı olmaları ve ülkenin ekonomik ve sosyal refahına mutlak katkı koyabilmeleri saikini önemle önde tutuyoruz.

Yine Dünya Ekonomik Formu tarafından net olarak tanımlanan: matematik, fen, bilgi ve iletişim teknolojileri, finans ve kültürel okur-yazarlık yeteneklerinde gelişme ana hedef olarak gösterilmektedir. Artık, okur-yazarlık kavramının bilinen anlamından farklı bir mahiyete büründüğünü görmekteyiz. Burada klasik anlamdaki okur-yazarlıktan farklı olarak bilişim, kültür, finans gibi konularda ilgili alanın temel işlemlerini yürütebilmek ifade edilmektedir.

Bütün bu süreçler dikkate alınarak bu yıl yeni mesleklere dair 7 üniversitede 5 lisans, 3 önlisans programları açılmıştır. Ayrıca Yükseköğretim Kurulu'nda geleceğin meslekleri ile ilgili uluslararası bir kongreyi Kasım ayında gerçekleştireceğiz. Önümüzdeki seneye çok daha hazırlık bir şekilde gireceğiz. YÖK olarak dünyanın gittiği yere bakarak ülkemizi, ihtiyaç duyduğu yeni meslek programları ve hayat boyu öğrenme konsepti ile tanıştıracacağız.

Muhterem Cumhurbaşkanım;

Bu vesile ile bir konuda daha size Türk yükseköğretimi adına samimi olarak teşekkür etmek isterim. Yakın bir zamanda 11. Kalkınma Planı meclisimizden geçti. Bu Kalkınma Planı yükseköğretim tarihimizde bir örneği görülmemiş nitelikte yükseköğretim ile ilgili çok olumlu düzenlemeleri öngörüyor. Zat-ı alinizin destekleri ile bu plan için sunduğumuz tekliflerin nerede ise bütünü bu planda yer aldı. Bu plan yükseköğretim için büyük fırsatlar taşımaktadır.

Araştırma üniversitelerinin kapasitelerinin güçlendirilmesi, bu üniversiteler ile sanayi arasında projeye dayalı işbirliği, sanayi doktora

programları, özel sektör Ar-Ge merkezlerinde de doktoralı araştırmacı istihdamının teşvik edilmesi, bir YÖK projesi olan bölgesel kalkınma odaklı misyon farklılaşması ve ihtisaslaşma projesi ile tarımsal üretim ve verimliliğin artırılmasının teşvik edilmesi, üniversitelerin bilimsel araştırma projelerine yapılacak devlet katkısının ülke hedefleri ile tam bir uyum içinde ve performans dayalı olması, Vakıf üniversitelerinde öğrenci gelirlerinin belli bir miktarını araştırmaya harcamasına ve yine vakıf üniversitelerinde araştırma görevlisi sayısının artırılmasına yönelik düzenleme yapılmasının hedeflenmesi, YÖK 100/2000 Doktora Projesinin koşullarının daha da iyileştirilerek faydalanan sayısının artırılması, temel bilimlerde araştırma yapanların teşvik edilmesi, her yıl doktoralı mezun sayısının artırılması, YÖK tarafından başlatılan açık erişim/açık bilim projesinin hızlandırılması, üniversitelerimiz için nitelik artırıcı tedbirlerin geliştirilmesi, YÖK tarafından Türk yükseköğretimine kazandırılan çeşitliliğin genişletilmesi, nitelikli yabancı uyruklu öğretim elemanı istihdamı, üniversitelerin eğitim ve araştırma faaliyetlerinin sürekli izlenerek raporlandırılması ve kamuoyuna açıklanması, doğrudan meslek icra yetkisi veren yükseköğretim programlarında asgari başarı puan şartı uygulamasının genişletilmesi, Hukuk fakültesine yeni girecekler için mesleki yeterlik sınavı konması gibi pek çok iyileştirici ve yükseköğretimde sıçrama yaptıracak önerilerimiz 11. Kalkınma Planında zat-ı alinizin destekleri ile yer buldu. Bu plandaki yönlendirmeler gerçekleştiğinde inanın, yükseköğretimde bir devrim olacak ve sizin döneminizde Türk yükseköğretimi hakkettiği yeri kazanacaktır.

Muhterem Cumhurbaşkanım;

Yine sizin tasvibinizle YÖK'ün yetki devri kapsamında değerlendirilecek bir dizi düzenlemenin de önümüzdeki günlerde hayata geçmesi için harekete geçiyoruz.

Burada bu projelerimizin teferruatına girmeden sadece bu projelerin de başardığımız diğer pek çok projede olduğu gibi örneği olmayan ve etki değeri yüksek olan projeler olduğunu söylemekle iktifa etmiyorum.

Artık YÖK, toplumun talepleri ve değerlerine direnen, siyasete yön vermeye çalışan, otoriter, aşırı merkezîyetçi kimliğinden bütünüyle uzaklaşarak milletin değerleri ile bütünleşmiş, ülkesinin kalkınmasına katkı sağlamaya çalışan, yetki paylaşımına önem veren, dış paydaşların görüşlerini kararlarına yansıtan ve yükseköğretim ile ilgili politikalar

üreten bir kurum halini almıştır.

Muhterem Cumhurbaşkanım;

Tüm projelerimizde ve hedeflerimizde yol gösteren desteğinizden güç almaya devam ediyoruz. Tüm rektörlerimiz ve çalışma arkadaşlarımızla birlikte yükseköğretim sistemimizi daha ileriye taşımayı Büyük Türkiye idealine hizmet etmeyi hedef ittihaz ettik.

Bugün 2019-2020 Akademik Yıl Açılış Töreni'ni Külliyesimizde gerçekleştirme imkânı veren teşvikkar tutumunuzun için tekrar teşekkür eder hürmetlerimizi sunarım...

YÖKSEKÖĞRETİM KURULU